

Umlkni

pred Hospodinom, Pánom

.....

Slová dnešného kázňového textu sa nachádzajú v **Sof 1, 7:**

ES 11, 23, 27 A-8

“
Umlkni pred Hospodinom, Pánom,
lebo blízky je deň Hospodinov,
lebo Hospodin pripravil obeť,
posvätil svojich povolaných.
”

Milí bratia, sestry,

slovo proroka znie ako vzdialený ohlas dávnych časov. Všetko, o čom prorok hovorí dávno zmizlo z nášho obzoru – napadne nejednému z nás. Ale predsa je aj v tomto krátkom výroku ukryté posolstvo, ktoré presahuje storočia a poukazuje na to, čo Boh vykonal a čo platí aj dnes.

Pokúsme sa mu teraz spoločne načúvať čo najpozornejšie.

Podľa všetkého toto štvorveršie nepochádza priamo od proroka Sofoniáša. Kolegovia starozmluvníci hovoria, že je ešte staršie. Jeho základom je liturgická výpoveď, ktorou kňaz na nádvorí chrámu vyzýval ľud k stíšaniu vo chvíli, keď bohoslužobné dianie vrcholilo obetou.

Bolo to podobné, ako keď sa dnes v katolíckej omši zvoní vo chvíli premenenia, aby sa všetci prítomní stíšili a mohli sústrediť na zázrak premenenia. V omši je okamžik obetovania chvíľou Božieho príchodu.

Boh, ktorý si rukami kňazov vlastne sám pripravuje obeť, bude teraz spoločne hodovať s pozvanými, či povolanými a tak ich týmto hodom posvätiť k tomu, aby v tejto povznesenej chvíli prežívali akoby v predstihu, anticipácii blízkosť dňa Hospodinovho.

Toto dianie bolo podstatou starozmluvnej bohoslužby. Obetované zviera sa pri obeti len výnimočne spálilo celé. Oveľa častejšie sa z neho obetovala len malá časť a väčšinu z neho zjedli obetujúci pri hostine, ktorá bola výrazom spoločenstva s Bohom.

Azda najzreteľnejšie o tom hovorí 2 M 24, 10n, kde čítame, ako starí Izraelci vystúpili s Mojžišom na vrch a videli Boha Izraela. On však na nich nevztiahol svoju ruku, neublížil im ani napriek tomu, že videli Jeho – svätého Boha, jedli a pili s Ním v obetnej hostine, ktorá patrila k obradu uzavierania zmluvy.

Časom však dostala výzva kňazov – „Umlíni pred Hospodinom Pánom“ - novú príchut', alebo povedané na rovinu – nový význam. Spolitizovala sa. Izrael si začal myslieť, že svojou vlastnou zbožnosťou má u Boha všetko zaistené, poistené... Že si Boha zaviazal; že dokonca s Ním môže pomocou bohoslužby manipulovať.

Deň Hospodinov sa tak v predstavách Izraela stal dňom, v ktorom dá Hospodin Izraelu za pravdu a podrobí mu všetky národy, ktoré Izrael ohrozovali, alebo utláčali. Sloveso – „umlíni“ malo teraz patriť tým, ktorí mali niečo proti Izraelu.

Všetkým im zapchá Boh ústa tým, čo vykoná: urobí si z národov obeť; postihne ich údel obetovaného zvieraťa. A na hostinu k oslave víťazstva pozve Hospodin svojich povolaných – Izraelcov!

Tak sa liturgická výzva stala výrazom nábožensko – politického, či idelologického triumfalizmu. Len počkajte, vy biedni pohanovia! Príde Hospodin, príde deň zúčtovania a vtedy uvidíte, čie je víťazstvo! Hospodin zasiahne a bude s vami koniec!

Slová, ktoré mohli byť v čase útlaku výhladom nádeje, sa časom stali výrazom samospravodlivého zadostučinenia a nekajúceho smädu po odplate! Len mlčte, však čoskoro na vás príde!

Avšak do tejto situácie vstupuje prorok Sofoniáš. On, Bohom povolaný prorok dáva tomuto slovu ďalší, tretí význam. Ukazuje na to kontext, v ktorom Sofoniáš tieto staré slová citoval. Objavíte ho, keď si prečítate aspoň prvých 6 veršov knihy proroka. Deň, ktorý príde, bude deň Božieho súdu nad spyšným Izraelom.

Boh ho prestane chrániť. Vydá ho do moci jeho nepriateľov. Prorok prinášajúci skazozvest' chce, aby jeho reč bola názorná.

Preto používa známe slová, ktoré poznal vtedy takmer každý spamäti. Ale zasadzuje ich do takých súvislostí a tak výrazne posúva ich obsah, že to musí jeho poslucháčom vyraziť dych!

Už viac nejde o obetné zvieraťá v chráme, ani o následnú hostinu pozvaných. Obeťou, ktorú Hospodin pripraví, bude Boží ľud sám, zasiahnutý Božím súdom! A povolaní k následnej hostine sú nepriatelia, ktorým bude ten neverný, zosvetštený a samospravodlivý ľud daný napospas.

Ani výzva k mlčaniu už nemieri na účastníkov bohoslužobného hodu v chráme. Ba celá zem onemie, keď uvidí, ako Boží súd dopadá na vzdorovitý Boží ľud.

Deň Hospodinov, v ktorom Izrael očakával konečné premoženie všetkých nepriateľov, bude dňom súdu nad Izraelom. Boží príchod bude príchodom v súde. Sú to tvrdé slová, za ktoré súčasníci Sofoniáša iste nechválili.

Ale tieto tvrdé slová sú nielen pre vtedajších, starých Izraelcov. Premýšľajme aj my dnes, či sa im aj my nepodobáme. Či aj nás naša situácia kresťanov žijúcich v cirkvi, na bohosloveckej fakulte, nezvádza k tomu, aby sme ťažili zo svojej, čo ako chatrnej zbožnosti!?

Či sami neprepadáme triumfalistickým náladám? Ubezpečení, že sme na dobrej ceste, že máme Boha nakloneného na našu stranu. Veď – ako často spievame – ON je náš priateľ – a ja dodávam – ktorému sa občas ozveme, občas si s Ním dáme schôdzku, či hodíme reč... „Vyvenčíme Ho ako psíka, ale inak si žijeme po svojom...”

Niektorí si zasa občas povzdychnú: kiežby prišiel deň Hospodinov, Boh by nám dal za pravdu a umlčal tých, ktorí hovoria, hlásajú v cirkvi, či vo svete niečo iného!

Tak jednoduché to nie je. Iste, dostali sme od Boha slobodu, z ktorej sa už vyše 30 rokov tešíme. Dostali sme množstvo možností, za ktoré sme občas Bohu aj vďační... Ale pýtajme sa: stala sa vďaka týmto dobrým Božím darom naša fakulta, naša cirkev lepšou, ako bola predtým? V neľahkých rokoch prenasledovania?

Prosíme o príchod Božieho kráľovstva horlivejšie? Žijeme tak, aby na nás bolo vidno, že sme sa stali Božími deťmi?

Vráťme sa ešte k slovám Písma. Prorok chcel iste svojou výzvou viesť cirkev predovšetkým k pokániu. Nie do zúfalstva. Na iných miestach prorockých kníh nachádzame jasné svedectvo o tom, že deň súdu, teda deň Hospodinov, bude zároveň deň obnovy. Deň nápravy. Že v ňom sám Boh obnoví dobrý poriadok stvorenia, ktorý mal v pláne už od počiatku.

Prorocké texty odkazujú ďalej do budúcnosti, vedú nás k očakávaniu na nové skutky Hospodinove. A o týchto nových skutkoch Hospodinových hovorí Nová zmluva.

Ak hľadáme na náš text ako ľud Novej zmluvy, ak vykladáme slová Sofoniáša akoby naspäť od Vianoc, Golgoty a Veľkej noci, nadobúdajú tieto slová nový, štvrtý význam:

Kľúčom je – že Hospodin sám (nie ľudia!) pripraví obeť. Nikto nebude môcť k Jeho obeti nič pridať, ani ubrať. Pripraví obeť tak, že pošle Toho, ktorý bude hotový sa sám obeťou stať, ísť poslušne až na smrť...

**V JEŽIŠOVI, vtelenom Božom
Synovi vidíme tvárou v tvár
Boha. Boha, ktorý prichádza na
Zem medzi nás ľudí. Síce
poníženého, v ľudskom tele, v
biede sveta i smrti. Kristus
nám sám zrkadlí Božiu
láskyplnú tvár. A my – pokiaľ
tomu rozumieme, umílkame.**

Pretože v ňom, v ktorom sa Slovo stalo telom, odpovedá sám Boh na všetko, čo v našich otázkach stojí za odpoveď.

Áno, umĺkni pred tvárou Pána – Hospodina každý! Celá zem! I všetko stvorenie! V ňom, vtelenom, z Panny narodenom, Ukrižovanom a Vzkriesenom nám je blízko, ba vlastne už nastáva deň Hospodinov.

Deň súdu, kedy Otec odsúdil na Synovi všetok hriech a nám, amnestovaným otvoril dvere života a slobody. Deň Hospodinov znamená, že Kristovo vtelenie, narodenie, smrť a vzkriesenie je to posledné, definitívne Slovo nad našim životom, nad našou smrťou.

A tak deň Hospodinov – je deň Kristov! A nám sa patrí len mlčať v údive pred Božím skutkom našej záchrany, pokiaľ sa nepripojíme k jasotu vyslobodených!

A napokon – Kristovo dielo nám konečne nanovo osvetľuje aj poslednú časť dnes čítaného slova proroka: „posvätil svojich povolaných.“ Ako posvätil? Tak, že ich pozval a neustále ústami svojich služobníkov pozýva k obetnej hostine, v ktorej jedia telo a pijú krv Ukrižovaného – a tak sa s Ním stávajú jedno telo a jedna krv, ba čo viac – majú jedného Ducha!

Tým Duchom (Svätým) si skrze moc Kristovej obete posväcuje Hospodin svojich povolaných až dodnes.

Všimneme si na záver - je tu reč o povolaných. Nie o vyvolených. Stará zmluva ešte netriedi povolaných a vyvolených ako Nová zmluva, či neskôr kresťanská dogmatika.

Ak si počul milý brat, ak si počula milá sestra oslovenie, ak si pochopil, pochopila, že sa Ťa to týka, si povolaná, si povolaný. Ako čítame v Zjavení Jána:

„Príd! Kto žízni, nech príde! Kto chce, nech si naberie zdarma vody života!“ (Zj 22,17).

Ak odmietneš, Tvoja škoda. A preveľká škoda.

Amen.

Mgr. Milan Jurík, PhD.

dekan EBF UK,
Katedra praktickej teológie

Modlime sa:

**Pane náš, prorok nás vyzýva, aby sme sa pred Tebou stíšili.
Vyznávame, že to nevieme. Často sa snažíme ukričať Ťa svojimi
prosbami, modlitbami a nemúdre sa otvárame tomu, čo chce v
našich srdciach prehlušiť Tvoje Slovo. Odpusť nám, prosíme. Nauč
nás očakávať v stíšenej pokore Tvoje zaslúbenia, odkazy a úlohy a
bez reptania sa im podriaďovať. Pozdvihuj náš zrak k tajomnému
vteleniu a príchodu Tvojho Syna a naplň nás radosťou, že si svojich
povolaných posväcuješ až dodnes a vyzbrojuješ ich k dielu lásky a
pravdy v našom svete. Posväť aj nás, prosíme!**

Amen.

**Otče náš,
ktorý si v nebesiach!
Posväť sa meno Tvoje!
Príd' kráľovstvo Tvoje!
Bud' vôľa Tvoja, ako v nebi, tak i na zemi.
Chlieb náš každodenný daj nám dnes!
A odpusť nám viny naše, ako i my odpúšťame vinníkom svojím.
I neuvod' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého.
Lebo Tvoje je kráľovstvo, i moc, i sláva naveky.**

Amen.

Požehnanie:

**Pokoj Boží,
ktorý prevyšuje každý rozum,
nech ostríha vaše srdcia i mysle,
odteraz až naveky;**

Amen.